

Tematikus tájékoztató

SÜRGŐSSÉGI ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ELJÁRÁS ÉS GYORSÍTOTT ELJÁRÁS

Az ügyek kezelésének a gyorsabb elbírálást megkövetelő esetekben való felgyorsítása érdekében az Európai Unió Bírósága alapokmányának¹ 23a. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az eljárási szabályzat gyorsított eljárást és a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségre vonatkozó előzetes döntéshozatalra utalás esetében sürgősségi eljárást írhat elő.

Ezen eljárások vonatkozásában a beadványok vagy írásbeli észrevételek benyújtására a 23. cikkben meghatározottnál rövidebb határidőt, és a 20. cikk negyedik bekezdésétől eltérve a főtanácsnoki indítvány mellőzését lehet előírni.

A sürgősségi eljárás vonatkozásában ezenkívül a 23. cikkben felsorolt, beadványok vagy írásbeli észrevételek benyújtására jogosult felek és egyéb érdekeltnek körének korlátozását, kivételesen sürgős esetben pedig az eljárás írásbeli szakaszának mellőzését lehet előírni.”

Gyorsított eljárás lefolytatására 2000 óta van mód; ezen eljárást jelenleg az előzetes döntéshozatalra utalás esetében a Bíróság eljárási szabályzatának² 105. és azt követő cikkei, míg a közvetlen keresetek esetében az említett eljárási szabályzat 133. és azt követő cikkei

1 A Szerződésekhez csatolt, az Európai Unió Bíróságának alapokmányáról szóló (3.) jegyzőkönyv módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt változata.

2 A Bíróság 2013. június 18-án (HL 2013. L 173., 65. o.), 2016. július 19-én (HL 2016. L 217., 69. o.) és 2019. április 9-én (HL 2019. L 111., 73. o.) módosított, 2012. szeptember 25-i eljárási szabályzata (HL 2012. L 265., 1. o.).

szabályozzák.³ A gyorsított eljárás ugyanis az eljárás típusától függetlenül alkalmazható, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.⁴

Az ügy gyorsított eljárásban való elbírálása iránti kérelmet előzetes döntéshozatal esetében a kérdést előterjesztő bíróság, míg közvetlen kereset esetén a felperes vagy az alperes terjeszti elő. E kérelemről a Bíróság elnöke határoz az előadó bíró, a főtanácsnok és adott esetben az eljárásban részt vevő másik fél meghallgatását követően. A Bíróság elnöke kivételesen hivatalból is alkalmazhatja a gyorsított eljárást. 2019 januárjáig a Bíróság elnöke a gyorsított eljárás iránti valamennyi kérelem tárgyában végzéssel határozott. E gyakorlattal ugyanakkor felhagytak, és 2019 februárja óta az elfogadás vagy az elutasítás indokait röviden az eljárást befejező határozat ismerteti.

A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás újkeletűbb, mivel azt 2008-ban hozták létre az Unió és a Bíróság hatásköreinek a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség területén történt bővítésére válaszul. E terület különösen érzékeny jellegére tekintettel ugyanis szükségesnek mutatkozott egy olyan különös, eltérést engedő eljárás bevezetése, amely szükség esetén lehetővé teszi a szóban forgó érdekek védelmét. Így a gyorsított eljárással ellentétben – amely az uniós jog valamennyi területén és bármilyen típusú eljárásban alkalmazható – a Bíróság eljárási szabályzatának 107. és azt követő cikkeiben szabályozott sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUM-Szerződés) harmadik részének a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségről szóló V. címében említett területekre vonatkozó kérdésekre korlátozódik.

A kérdést előterjesztő bíróság által benyújtott, az ügy sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban történő elbírálása iránti kérelem elfogadásáról vagy elutasításáról a Bíróság által e célra kijelölt tanács határoz, amely a határozatát nem indokolja. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelem elfogadása esetén ugyanakkor a Bíróság az ügy érdemében való határozathozatal alkalmával gyakran összefoglalja a kérdést előterjesztő bíróság ezen eljárás alkalmazását igazoló érveit. Egyébiránt ha a kérdést előterjesztő bíróság nem nyújt be sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmet, azonban első ránézésre úgy tűnik, hogy ezen eljárást kell alkalmazni, a Bíróság elnöke felkérheti az illetékes tanácsot annak megvizsgálására, hogy szükséges-e az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás keretében való kezelése, amely eljárás ekkor hivatalból alkalmazható.

Emellett rá kell mutatni arra, hogy a gyorsított eljárásra és a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásra irányadó jogszabályszovegek nem határozzák meg részletesen azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén ezeket az eljárásokat kell alkalmazni. E tekintetben kizárólag az EUMSZ 267. cikk negyedik bekezdése tartalmaz kifejezett utalást egy olyan helyzetre, amely szükségessé teszi, hogy a Bíróság „a lehető legrövidebb időn belül” határozzon, nevezetesen, ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés egy fogva tartott személyt érintő ügyben merül fel. További útmutatás hiányában a jelen tájékoztatónak az a célja, hogy ismertesse a Bíróság ezen eljárásokkal kapcsolatos megközelítését szemléltető ügyeket, amelyek közelebb visznek a

3 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Törvényszék 2015. március 4-i eljárási szabályzatának (HL 2015. L 105., 1. o.) 151. cikke „tekintettel az ügy rendkívüli sürgősségére és körülményeire” szintén rendelkezik a gyorsított eljárás keretében való elbírálás lehetőségéről.

4 A Bíróság új eljárási szabályzatában a „lehető legrövidebb időn belül” kifejezés váltotta fel a korábbi eljárási szabályzatban említett „rendkívüli sürgősséget”.

sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás vagy a gyorsított eljárás alkalmazásának igazolására alkalmas okok megértéséhez.

I. A SÜRGŐSSÉGI ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ELJÁRÁS

1. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazási köre

2008. február 22-i Kozłowski végzés (C-66/08, nem tették közzé, EU:C:2008:116)⁵

A 2008 februárjában előterjesztett ezen ügyben az Oberlandesgericht Stuttgart (stuttgarti regionális felsőbbbíróság, Németország) az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban való elbírálására kérte a Bíróságot azon okból kifolyólag, hogy az alapügy felperesének Németország területén való fogva tartása hamarosan megszűnik, és emellett előfordulhat, hogy a felperest idő előtt szabadon bocsátják.

A Bíróság elnöke rámutatott arra, hogy az eljárási szabályzat sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásról rendelkező cikkei – amelyek előrehozott alkalmazását a kérdést előterjesztő bíróság kérte – csak 2008. március 1-jén lépnek hatályba. Mivel a szóban forgó ügy előterjesztésére ezen időpont előtt került sor, a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás nem alkalmazható ebben az ügyben. A Bíróság elnöke mindazonáltal úgy határozott, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti együttműködés szellemében a sürgősségi előzetes döntéshozatal iránti kérelmet úgy kell értelmezni, hogy az ezen ügy elbírálási idejének jelentős csökkentésére irányul, ezért azt gyorsított előzetes döntéshozatali eljárás⁶ iránti kérelemnek kell tekinteni (6–8. pont).

2014. május 6-i G. végzés (C-181/14, EU:C:2014:740)

Ebben az ügyben büntetőeljárás indult egy személlyel szemben Németországban szintetikus cannabisszármazékokat tartalmazó gyógynövénykeverékek árusítása miatt. A tényállás megvalósulásának idején (2010 és 2011 között) ezek az anyagok nem tartoztak a kábítószerekről szóló német törvény⁷ hatálya alá, ezért a Landgericht Itzehoe (itzehoe-i regionális bíróság, Németország) a 2001/83 irányelvet⁸ átültető, a gyógyszerek forgalmazására vonatkozó jogszabályokat⁹ alkalmazta. Így véleménye szerint e termékek értékesítése kétes eredetű gyógyszerek forgalomba hozatalának minősült, és így a szóban forgó személyt szabadságvesztésre ítélte.

A felülvizsgálati kérelem tárgyában eljáró Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) megítélése szerint az alapügy megoldása attól a kérdéstől függött, hogy a vitatott termékek ténylegesen a 2001/83 irányelv értelmében vett „gyógyszernek” minősíthetőek-e. E tekintetben tehát kérdést intézett a Bírósághoz. Egyébiránt kérte a sürgősségi előzetes

5 A 2008. július 17-i Kozłowski ítéletet (C-66/08, EU:C:2008:437) a 2008. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 56. oldalán.

6 Lásd alább: a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „1.1. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben értelmezni kért terület jellege és érzékenysége” című szakasza.

7 Betäubungsmittelgesetz (a kábítószerekről szóló törvény).

8 Az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 311., 67. o.; magyar nyelvű kiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.; helyesbítések: HL 2006. L 235., 24. o.; HL 2014. L 239., 81. o.).

9 A 2009. július 17-i Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften (a gyógyszerek forgalmazásáról szóló törvény, BGBl. 2009. I, 1990. o.).

döntéshozatali eljárás alkalmazását, jelezve, hogy amennyiben a Bíróság azt a választ adná, hogy e termékek nem gyógyszerek, ebben az esetben nem lett volna megállapítható az érintett személy büntetőjogi felelőssége, és így a fogva tartása nem volt jogszerű.

A Bíróság úgy határozott, hogy nem volt helye a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazásának, mivel a 2001/83 irányelv elfogadására az EK 95. cikk – jelenleg EUMSZ 114. cikk, amely az EUM-Szerződés harmadik részének VII. címe alatt található – alapján került sor. Márpedig a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás csak a Szerződés harmadik részének V. címe szerinti területek vonatkozásában egy vagy több kérdést felvető előzetes döntéshozatalra utalások esetén alkalmazható. Mindazonáltal a Bíróság elnöke úgy határozott, hogy a Bíróság ebben az ügyben hivatalból a gyorsított eljárást alkalmazza.¹⁰

2. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását igazoló indokok

2.1. A szülő és a gyermek közötti kapcsolat megromlásának veszélye

2010. december 22-i Aguirre Zarraga ítélet (C-491/10 PPU, EU:C:2010:828)

A szóban forgó ügyben egy spanyol és egy német állampolgár, akik egy kislány szülei, házassági bontópert indítottak Spanyolországban, a család szokásos tartózkodási helye szerinti országban. Ezen eljárás keretében a lányuk feletti kizárólagos felügyeleti jogot ideiglenesen az apára ruházták, mivel ő jobban tudta biztosítani a gyermek családi környezetének fenntartását, miután az anya bejelentette, hogy új partnerével Németországba kíván költözni. A gyermek azonban – miután anyja új lakóhelyén, Németországban töltötte a nyarat – nem tért vissza Spanyolországba. A szülők ekkor több eljárást indítottak Spanyolországban és Németországban, amely eljárások a gyermek Spanyolországba való visszavitelére, a spanyol határozatok németországi elismerésére és végrehajtására, illetve a felügyeleti jog végleges odaítélésére vonatkoztak.

Ebben az összefüggésben az Oberlandesgericht Celle (cellei regionális felsőbbbíróság, Németország) több kérdést terjesztett a Bíróság elé a 2201/2003 rendelet¹¹ „A gyermek visszavitele” című 42. cikkének értelmezésére vonatkozóan.

A Bíróság úgy határozott, hogy ebben az ügyben hivatalból a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárást alkalmazza. E tekintetben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a gyermekek elvitelét érintő helyzetekben különösen akkor állapítja meg a sürgős eljárás szükségességét, ha a gyermeknek az azon szülőtől való elválása, akire a felügyeletet korábban – akár csak ideiglenesen is – ruházták, azzal a kockázattal jár, hogy a gyermek és e szülő kapcsolata megromlik, vagy az elválás károsítja e kapcsolatot, és pszichológiai kárt okoz (39. pont). Ezen ítélkezési gyakorlatot a szóban forgó ügyre alkalmazva a Bíróság rámutatott arra, hogy az érintett gyermek az apjától több mint két éve távol volt, és a távolság, valamint a szülők közötti feszült viszony miatt komoly és konkrét veszély állt fenn arra vonatkozóan, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárás során a

¹⁰ Lásd alább: a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „1.2. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező jogbizonytalanság különös súlyossága” című szakasza.

¹¹ A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.; helyesbítések: HL 2013. L 82., 63. o.; HL 2018. L 33., 5. o.).

gyermek és az apja között semmilyen kapcsolat nem lesz. A Bíróság szerint e körülmények között a kérelem rendes eljárás keretében történő elbírálása komoly, sőt, visszafordíthatatlan kárt okozhat az apa és a lánya közötti kapcsolat tekintetében, és tovább nehezítheti a gyermeknek a családi és szociális környezetbe való beilleszkedését a Spanyolországba való esetleges visszatérés esetén (40. pont).

2010. december 22-i Mercredi ítélet (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829)

Az alapeljárás tárgya egy brit és egy francia állampolgár közötti, a lányok feletti felügyeleti joggal kapcsolatos jogvita volt. Ebben az ügyben az anya és az akkor két hónapos gyermek elhagyta az Egyesült Királyságot, a gyermek szokásos tartózkodási helyét, és Réunion szigetére (Franciaország) távozott, anélkül hogy az apa erről előzetesen értesült volna. Ez az elvitel ugyanakkor jogszerű volt, mivel az említett időpontban az anyát kizárólagos felügyeleti jog illette meg. A szülők ezt követően eljárásokat indítottak az Egyesült Királyságban és Franciaországban többek között a szülői felelősség és a gyermek szokásos tartózkodási helyének meghatározása céljából. E tekintetben, jóllehet egy francia bíróság e kérdésekben az anya javára határozott, a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (fellebbviteli bíróság [Anglia és Wales] [polgári kollégium], Egyesült Királyság) megítélése szerint szükség volt az uniós jog értelmében joghatósággal rendelkező bíróság meghatározására, ami maga után vonta a 2201/2003 rendelet 8. és 10. cikkében foglalt, a gyermek szokásos tartózkodási helyének meghatározását lehetővé tévő kritériumok Bíróság általi tisztázását.

E bíróság tehát előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett a Bíróság elé, és emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását. Ez utóbbi kérelem alátámasztása érdekében rámutatott arra, hogy mindaddig, amíg a joghatósággal rendelkező bíróságot nem határozzák meg, az apa által a gyermekével való kapcsolattartás lehetővé tételét biztosító végzés iránt benyújtott keresetekkel nem lehet foglalkozni. A Bíróság a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazása mellett határozott annak hangsúlyozásával, hogy ez az ügy egy tizenhat hónapos gyermeket érint, aki több mint egy éve el van választva apjától. A Bíróság szerint, mivel az érintett gyermek a fejlődése szempontjából érzékeny korban van, a jelenlegi helyzet fenntartása – amelyet ráadásul az apa és a gyermek tartózkodási helye közötti jelentős távolság jellemez – súlyosan károsíthatja a gyermeknek az apjával való jövőbeli kapcsolatát (39. pont).

2012. április 26-i Health Service Executive ítélet (C-92/12 PPU, EU:C:2012:255)¹²

Ebben az ügyben az ír állam által gondozásba vett gyermekekért felelős hatóság kérelmére eljáró High Court (felsőbíróság, Írország) elrendelte egy ír állampolgárságú gyermek bentlakásos intézményi gondozásba helyezését az anyja tartózkodási helye szerinti országban, azaz az Egyesült Királyságban. Az egészségügyi szakemberek szerint ugyanis Írországban egyetlen intézmény sem felelt meg e gyermeknek a saját védelmével összefüggő különleges szükségleteinek.

---

¹² Ezt az ítéletet a 2012. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 26. és 27. oldalán.

A gyermek szóban forgó intézményben való elhelyezése fenntartásának tárgyában eljáró High Court (felsőbbíróság) azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy az előbbi bíróság által elfogadott határozat a 2201/2003 rendelet hatálya alá tartozik-e, illetve e határozatot a megkeresett tagállamban való végrehajtását megelőzően el kell-e ismerni és végrehajthatóvá kell-e nyilvánítani e tagállamban.

E bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. E tekintetben az előterjesztő bíróság egyrészt rámutatott arra, hogy a gyermeket az akarata ellenére egy bentlakásos intézményben őrzött gondozásba vették. Másrészt hangsúlyozta, hogy a saját joghatósága a 2201/2003 rendelet alapeljárásra való alkalmazhatóságától, következésképpen az előterjesztett kérdésekre adott választól függött. Ezenkívül a Bíróság felvilágosításkérésére¹³ adott válaszában a kérdést előterjesztő bíróság rámutatott arra, hogy a gyermek helyzete szintén sürgős intézkedéseket tesz szükségessé. Közeledik ugyanis a gyermek nagykorúsága, amikor is már nem tartozik e bíróság hatásköre alá. Ráadásul az állapota megköveteli, hogy rövid időszakra bentlakásos intézményben helyezték el, és hogy korlátozott és fokozódó szabadsággal járó programban vegyen részt, annak érdekében, hogy végül visszahelyezzék a családjába Angliába (49. pont).

2018. április 10-i CV végzés (C-85/18 PPU, EU:C:2018:220)

Az alapeljárás két, Portugáliában letelepedett román állampolgár között volt folyamatban a gyermekük tartózkodási helye és a tartásdíj meghatározása tárgyában. A pár különválását és az anya közös lakóhelyről való távozását követően a gyermek az apjánál maradt. Ugyanakkor, miután az anya a gyermek feletti felügyeleti jog megszerzésére irányuló kérelmet nyújtott be, az apa Romániába költözött, és a gyermeket is magával vitte. Az időközben ideiglenes felügyeleti jogot szerző anya kérelmére eljáró román bíróságok az elvitel jogellenes jellege miatt elrendelték a gyermek Portugáliába való visszavitelét. Az apa mindazonáltal a Judecătoria Oradea (nagyváradi elsőfokú bíróság, Románia) előtt szintén keresetet indított annak érdekében, hogy a gyermek tartózkodási helyeként az apa lakóhelyét, Romániát határozzák meg, valamint hogy az anyát tartásdíj fizetésére kötelezzék.

Ez utóbbi bíróság rámutatott arra, hogy mindenekelőtt az anya által ezen eljárásban előterjesztett, a joghatóság hiányára alapított kifogásról kell határoznia, és ebben az összefüggésben szükség volt a 2201/2003 rendelet 8. cikkének (1) bekezdésében szereplő „szokásos tartózkodási hely” fogalmának Bíróság általi pontosítására.

A Bíróság úgy határozott, hogy ebben az ügyben hivatalból a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárást alkalmazza. E tekintetben emlékeztetett arra, hogy a gyermekek elvételét érintő helyzetekben különösen akkor állapítja meg a sürgősségi eljárás szükségességét, ha a gyermeknek a szülőtől való elválása azzal a kockázattal jár, hogy károsítja a jelenlegi vagy jövőbeli kapcsolatukat, és helyrehozhatatlan kárt okoz (30. pont). Ezen ítélezési gyakorlatot a szóban forgó ügyre alkalmazva a Bíróság rámutatott, hogy a hétéves gyermek közel két éve az apjával él Romániában, a Portugáliában tartózkodó anyától távol, akivel mindössze havi rendszerességgel, telefonon tartja a kapcsolatot. A Bíróság szerint e körülmények között, és tekintettel arra, hogy a

¹³ A Bíróság eljárási szabályzata 104. cikkének (5) bekezdésén (2012. szeptember 25. óta e szabályzat 101. cikkének (1) bekezdése) alapuló kérelem.

gyermek a fejlődése szempontjából érzékeny korban van, a helyzet elhúzódása komoly, akár helyrehozhatatlan károk okozhat e kiskorú gyermek és az anyja közötti kapcsolatban. Egyébiránt, mivel a szóban forgó gyermek már nagymértékben beilleszkedett a családi és szociális környezetébe az aktuális tartózkodási helye szerinti tagállamban, e helyzet elhúzódása tovább nehezítheti a beilleszkedését a Portugáliába való esetleges visszatérés esetén (31. és 32. pont).

2.2. A szabadságtól való megfosztás

2009. november 30-i Kadzoev ítélet (nagytanács) (C-357/09 PPU, EU:C:2009:741)

A bolgár hatóságok elfogtak egy személyazonosító okmánnyal nem rendelkező személyt, aki azt állította magáról, hogy Csecsenföldön született, és akinek az őrizetét speciális idegenrendészeti őrizeti központban foganatosították a vele szemben hozott kitoloncolási intézkedés végrehajtásának időpontjáig. Ezen intézkedés végrehajtása céljából azonban be kellett szerezni a külföldre utazáshoz szükséges okmányokat. Ezen okmányokat ugyanakkor három év elteltével még mindig nem szerezték be. Az érintett személy emellett menedékjog iránti kérelmeket, valamint az őrizet helyett enyhébb intézkedés alkalmazása iránti kérelmeket is előterjesztett, amelyek mindegyikét elutasították.

Ebben az összefüggésben az említett idegenrendészeti központot vezető igazgató eljárást indított az Administrativen sad Sofia-grad (szófiai közigazgatási bíróság, Bulgária) előtt ezen őrizet hivatalból történő felülvizsgálata érdekében. E bíróság egyrészt megállapította, hogy a külföldiekről szóló bolgár törvénynek¹⁴ a 2008/115 irányelv¹⁵ átültetése érdekében történt módosítását megelőzően semmilyen határidő nem korlátozta az idegenrendészeti központban foganatosított őrizet időtartamát. E bíróság másrészt megállapította, hogy nem voltak olyan átmeneti szabályok, amelyek azokra a helyzetekre vonatkoztak volna, amelyekben e módosítás előtt hozták meg az őrizetről szóló határozatot. Következésképpen úgy határozott, hogy a 2008/115 irányelv 15. cikke (4)–(6) bekezdésének értelmezését kéri a Bíróságtól.

Az előterjesztő bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, jelezve, hogy ebben az ügyben az a kérdés merül fel, hogy meg kell-e hosszabbítani a szóban forgó személy őrizetét vagy pedig őt szabadon kell bocsátani. E tekintetben annak megállapítása esetén, hogy nem áll fenn e személy kiutasításának a 2008/115 irányelv 15. cikkének (4) bekezdése értelmében vett „észszerű lehetősége”, e rendelkezésnek megfelelően el lehetne rendelni a haladéktalan szabadon bocsátását (29. és 32. pont). A fentiekre tekintettel a Bíróság úgy határozott, hogy helyt ad a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek.

14 A 2009. május 15-én módosított (a DV 2009. évi 36. száma), 14 Zakon za chuzhdentsite v Republika Balgaria (a Bolgár Köztársaság területén tartózkodó külföldiekről szóló törvény; a DV 1998. évi 153. száma).

15 A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.).

2016. március 17-i Mirza ítélet (C-695/15 PPU, EU:C:2016:188)¹⁶

Egy pakisztáni állampolgár Szerbia irányából belépett Magyarország területére, és e tagállamban nemzetközi védelem iránti első kérelmet nyújtott be. Mivel azonban ez az állampolgár elhagyta a számára a magyar hatóságok által kijelölt tartózkodási helyet, megszüntették a kérelmének vizsgálatát azon az alapon, hogy azt hallgatólagosan visszavonta. Ezt követően a Cseh Köztársaságban feltartóztatták, és a cseh hatóságok megkeresésére Magyarország visszavette e személyt a 604/2013 rendeletben (a továbbiakban: „Dublin III” rendelet)¹⁷ előírt eljárás szerint. Az érintett ekkor nemzetközi védelem iránti második kérelmet terjesztett elő Magyarországon, amely kérelem vizsgálatára irányuló eljárás keretében őt őrizetbe vették. E kérelmet mint elfogadhatatlant elutasították azzal az indokkal, hogy ebben az esetben Szerbiát biztonságos harmadik országnak kell minősíteni. Ekkor elrendelték ezen állampolgár kiutasítását és kitoloncolását.

Ebben az összefüggésben a nemzetközi védelem iránti második kérelmet elutasító határozattal szemben benyújtott kereset tárgyában eljáró Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) úgy határozott, hogy kérdéseket terjeszt a Bíróság elé azon feltételekre vonatkozóan, amelyek mellett valamely tagállam előirányozhatja a kérelmező biztonságos harmadik országba küldését a „Dublin III” rendelet 3. cikke (3) bekezdésének megfelelően, kérelmének érdemi vizsgálata nélkül.

E bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, hangsúlyozva, hogy az érintett 2016. január 1-jéig őrizet hatálya alatt állt. Ezenfelül a Bíróság kérdésére válaszolva a kérdést előterjesztő bíróság jelezte, hogy az érintett személy őrizetét meghosszabbították a nemzetközi védelem iránti kérelméről való jogerős döntés meghozataláig, vagy – amennyiben 2016. március 1-jéig nem hoznak ilyen határozatot – ez utóbbi időpontig. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság által adott tájékoztatásból kiderül, hogy 2016. március 1-jét követően a menekültügyi őrizet hatvan nappal újra meghosszabbítható, az őrizet teljes időtartama azonban nem haladhatja meg a hat hónapot.

A Bíróság felhívta azon állandó ítélkezési gyakorlatát, amelynek értelmében figyelembe kell venni azon körülményt, hogy az érintett személy meg van fosztva a szabadságától, és a fogva tartásának meghosszabbítása az alapeljárás kimenetelétől függ. Emellett hangsúlyozta, hogy e személy helyzetét azon kérelem vizsgálatának időpontjában fennálló helyzet alapján kell értékelni, amely az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi eljárásban történő elbírálására irányul (34. pont). Ezt az ítélkezési gyakorlatot erre az ügyre alkalmazva a Bíróság megállapította, hogy ebben az ügyben teljesültek a kritériumok. Az érintett őrizetben tartása az alapeljárás kimenetelétől függ, amelynek tárgya a nemzetközi védelem iránti kérelme elutasításának jogszerűsége (35. pont). Következésképpen a Bíróság helyt adott a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek.

¹⁶ Ezt az ítéletet a 2016. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 37. oldalán.

¹⁷ Egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.).

2016. június 1-jei Bob-Dogi ítélet (C-241/15, EU:C:2016:385)¹⁸

Egy magyar bíróság európai elfogatóparancsot bocsátott ki egy román állampolgárral szemben az ellene indult büntetőeljárás lefolytatása céljából. Az érintettet ezt követően Romániában elfogták, és a Curtea de Apel Cluj (kolozsvári fellebbviteli bíróság, Románia) elé állították annak érdekében, hogy e bíróság határozzon az előzetes letartóztatása és a magyar igazságügyi hatóságoknak történő átadása céljából. Ennek keretében az említett bíróság elrendelte haladéktalan szabadon bocsátását, mindazonáltal bírósági felügyelet írt elő.

Ez a bíróság – mivel kérdései merültek fel a 2002/584 kerethatározat¹⁹ 8. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmezésével, konkrétan az előzetes és az európai elfogatóparancstól elkülönült nemzeti elfogatóparancs hiányának következményeivel kapcsolatban – előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett a Bíróság elé.

Emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, hangsúlyozva, hogy az érintett személyt ekkor nem tartották fogva, de bírósági felügyelet alatt állt, amely szintén korlátozta a személyes szabadságát. A Bíróság úgy határozott, hogy ilyen körülmények között nem kell helyt adni ennek a kérelemnek. A Bíróság elnöke ugyanakkor úgy határozott, hogy az ügyet az eljárási szabályzat 53. cikkének (3) bekezdése alapján soron kívül bírálja el (27-29. pont).

2018. július 25-i Minister for Justice and Equality ítélet (Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai) (nagytanács) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586)²⁰

A lengyel bíróságok által kibocsátott több európai elfogatóparancs nyomán az ezen elfogatóparancsokkal érintett személyt letartóztatták Írországban, és elrendelték az említett igazságügyi hatóságoknak való átadását kimondó határozat meghozataláig történő fogva tartását. Ezzel összefüggésben a High Court (felsőbíróság, Írország) elé állították, amely előtt az érintett előadta, hogy az átadásába nem egyezik bele, mivel az átadása esetén az igazságszolgáltatás megtagadása valós veszélyének lenne kitéve, figyelemmel a lengyel igazságszolgáltatási rendszer közelmúltban elfogadott jogalkotási reformjaira.

Ebben az összefüggésben a High Court (felsőbíróság) az e jogalkotási reformok következményeivel kapcsolatos kérdést vetett fel, amely következmények miatt a Bizottság 2017. december 20-án az EUSZ 7. cikk (1) bekezdése alapján indokolással ellátott javaslatot fogadott el, amelyben felkérte a Tanácsot annak megállapítására, hogy fennáll annak egyértelmű veszélye, hogy a Lengyel Köztársaság súlyosan megsérti a jogállamiságot.²¹ Az említett bíróság így több kérdést terjesztett a Bíróság elé a végrehajtó hatóság által a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdése alapján abban az esetben tanúsítandó magatartást illetően, ha fennáll annak valós veszélye, hogy megsértik a független bírósághoz való fordulás jogát a kibocsátó tagállam igazságszolgáltatásának függetlenségét érintő rendszerszintű vagy általános hiányosságok okán.

¹⁸ Ezt az ítéletet a 2016. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 45. és 46. oldalán.

¹⁹ A 2009. február 26-i 2009/299/KKBP tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/KKBP tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190, 1. o.; magyar nyelvű kiadása 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.).

²⁰ Ezt az ítéletet a 2018. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 69. és 70. oldalán.

²¹ A Bizottság által az Európai Unióról szóló szerződés 7. cikkének (1) bekezdése alapján a lengyelországi jogállamisággal kapcsolatban 2017. december 20-án elfogadott indokolással ellátott javaslat [COM(2017) 835 final].

E bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. A sürgősség kritériumát illetően a Bíróság emlékeztetett az e területre vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatára, amelyet ezt követően erre az ügyre alkalmazott. E tekintetben hangsúlyozta, hogy az érintett meg volt fosztva a szabadságától, és további fogva tartása az alapjogvita kimenetelétől függött, mivel a szabadságelvonással járó intézkedést az európai elfogatóparancsok végrehajtásának keretében rendelték el (29. és 30. pont).

2019. február 12-i TC ítélet (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108)

Az Egyesült Királyság illetékes hatóságai által kibocsátott európai elfogatóparancs alapján Hollandiában elfogtak egy brit állampolgárt, és elrendelték a fogva tartását. Az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló határozat meghozatalára a 2002/584 kerethatározat 17. cikkének (3) bekezdésében előírt hatvan napos határidő ezen időpontban kezdődött el. Röviddel e határidő lejárta előtt a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság, Hollandia) az említett kerethatározat 17. cikkének (4) bekezdésével összhangban harminc nappal meghosszabbította e határidőt, és elrendelte az érintett további fogva tartását. E bíróság ugyanakkor ezt követően határozatlan időre felfüggesztette az eljárást az RO ügyben (C-327/18 PPU)²² benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi megválaszolásáig. Ezzel párhuzamosan a brit állampolgár kérte a fogva tartásának felfüggesztését, mivel a fogva tartásának elrendelése óta kilencven nap eltelt.

Ebben az összefüggésben a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) a 2002/584 kerethatározatra és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 6. cikkére tekintettel, amely utóbbi előírja a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot, az érintett személy további fogva tartásával kapcsolatos kérdést vetett fel. A szóban forgó nemzeti szabályozás²³ értelmében ugyanis az ilyen személyt az elfogásától számított kilencven napon belül szabadon kell bocsátani. Ugyanakkor e szabályozást úgy értelmezték, hogy az lehetővé teszi a további fogva tartást, ha a végrehajtó igazságügyi hatóság úgy dönt, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz, vagy pedig megvárja egy másik végrehajtó igazságügyi hatóság által előterjesztett ilyen kérelem megválaszolását. E két esetben ugyanis úgy kell tekinteni, hogy a kilencven napos határidő nyugszik.

A rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) az előzetes döntéshozatal iránti kérelem sürgősségi eljárásban való elbírálását kérte arra hivatkozva, hogy az érintett Hollandiában kizárólag az európai elfogatóparancs alapján volt fogva tartásban, és e bíróság az ezen intézkedés felfüggesztése iránti kérelmet mindaddig nem tudja elbírálni, amíg a Bíróság nem határoz az említett kérelemről. A Bíróság felhívta azon állandó ítélkezési gyakorlatát, amelynek értelmében figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy az érintett személyt megfosztották a szabadságától, és hogy további fogva tartása az alapeljárásbeli jogvita kimenetelétől függ, mivel e személy helyzetét azon időpontra tekintettel kell értékelni, amelyben az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi eljárásban történő elbírálására irányuló kérelmet vizsgálják. Ebben az esetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a kritériumok teljesültek, és ezért a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazásáról határozott (30. és 31. pont).

²² Ezen ügy szolgált a 2018. szeptember 19-i RO ítélet (C-327/18 PPU, EU:C:2018:733) alapjául.

²³ Overleveringswet (a személyek átadásáról szóló törvény) (Stb. 2004., 195. szám).

Ezt követően azonban a rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy elrendelte a szóban forgó fogva tartás bizonyos feltételek melletti felfüggesztését mindaddig, amíg az érintett személy Egyesült Királyságnak való átadására vonatkozó határozatot meg nem hozzák. E bíróság számításai szerint ugyanis a kilencven napos határidő – még ha figyelembe is veszi e határidő nyugvásának időtartamát – lejárt. E körülmények között a Bíróság megállapította, hogy a sürgősség megszűnt, következésképpen ezen ügy elbírálását már nem volt indokolt sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban folytatni.

2.3. Az alapvető jogok megsértésének veszélye

2017. február 16-i C. K. és társai ítélet (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127)

Ebben az ügyben egy szír és egy egyiptomi állampolgár a Horvát Köztársaság által kiállított vízummal lépett be az Európai Unió területére, majd a Szlovén Köztársaságban menedéjog iránti kérelmet terjesztett elő. A szlovén hatóságok ekkor az érintettek átvételére vonatkozó megkereséssel fordultak a horvát hatóságokhoz, figyelemmel arra, hogy a „Dublin III” rendelettel összhangban a Horvát Köztársaság volt a kérelmeik megvizsgálásáért felelős tagállam. A Horvát Köztársaság elfogadta e megkeresést. Mivel ugyanakkor a szír állampolgár várandós volt, a Horvátország általi átvételt a gyermek születéséig el kellett halasztani. Ezt követően az érintettek tiltakoztak ezen átadás ellen arra hivatkozva, hogy egyrészt az kedvezőtlen következményekkel járhat a szír állampolgár egészségi állapotára, amely következmények esetlegesen az újszülött gyermek jólétét is érintenék, másrészt pedig hogy Horvátországban faji jellegű kijelentések és testi erőszak áldozataivá váltak. Az átadásra vonatkozó határozatot először első fokon megsemmisítették, majd a Vrhovno sodišče (legfelsőbb bíróság, Szlovénia) a fellebbezési eljárásban helybenhagyta e határozatot. Ugyanakkor az Ustavno sodišče (alkotmánybíróság, Szlovénia), amelyhez az érdekeltek fordultak, hatályon kívül helyezte e bíróság ítéletét, és visszautalta elé az ügyet.

Ebben az összefüggésben a Vrhovno sodišče (legfelsőbb bíróság) arra kérte a Bíróságot, hogy szolgáljon pontosításokkal a „Dublin III” rendelet 17. cikkében szereplő azon mérlegelési záradékot illetően, amely eltérést engedve lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy megvizsgálják a hozzájuk benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az említett rendeletben megállapított feltételek szerint nem felelősek.

Az előterjesztő bíróság emellett a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását is kérte arra hivatkozva, hogy figyelemmel a szír állampolgár egészségi állapotára, a jogállásával kapcsolatos kérdést a lehető legrövidebb határidőn belül rendezni kell. E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy nem volt kizárható, hogy e felpereseket a rendes előzetes döntéshozatali eljárás befejeződése előtt átadják Horvátországnak. Az előterjesztő bírósághoz intézett felvilágosításkérés²⁴ nyomán ugyanis e bíróság jelezte, hogy noha az elsőfokú bíróság elrendelte az érintettek érintő, átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztését, a nemzeti eljárás aktuális szakaszában semmiféle bírósági intézkedés nem függesztette fel e határozat

24

A Bíróság eljárási szabályzata 101. cikkének (1) bekezdésén alapuló kérdés.

végrehajtását (49. és 50. pont). Következésképpen a Bíróság helyt adott a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek.

2017. március 7-i X és X ítélet (nagytanács) (C-638/16 PPU, EU:C:2017:173)²⁵

Egy Szíriában élő, szír állampolgárok alkotta házaspár és három gyermekük a Szíriába való visszatérésük előtt vízumok humanitárius okokból való kiadása iránti kérelmeket nyújtottak be Belgium libanoni nagykövetségén a 810/2009 rendelet²⁶ (úgynevezett „vízumkódex”) 25. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján. E kérelmek korlátozott területi érvényességű vízumok megszerzésére irányultak, annak lehetővé tétele érdekében, hogy a család elhagyhassa Szíriát, és ezt követően Belgiumban menedéjog iránti kérelmet nyújthasson be. A felperesek rámutattak arra, hogy egyiküket egy terrorista csoport túszul ejtette és kínzásnak vetette alá, mielőtt váltságdíj ellenében elengedte volna. A felperesek általában a szíriai biztonsági helyzet romlására, valamint arra hivatkoztak, hogy az ortodox keresztény közösséghez tartozásuk miatt üldözés veszélyének lehetnek kitéve. Kérelmeiket többek között azzal az indokkal utasították el, hogy kilencven napot meghaladóan szándékoztak Belgiumban tartózkodni, és a belga diplomáciai kirendeltségek nem képezik azon hatóságok részét, amelyek előtt a külföldiek menedéjog iránti kérelmet nyújthatnak be.

Az ezen elutasító határozattal szemben benyújtott jogorvoslati kérelem tárgyában eljáró Conseil du contentieux des étrangers-ben (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) ekkor kérdés merült fel az ebben az összefüggésben a tagállamokat megillető mérlegelési mozgástér terjedelmét illetően, tekintettel többek között a Chartából, és különösen az annak 4. cikkéből (kínzás és embertelen, illetve megalázó bánásmód és büntetés tilalma) és 18. cikkéből (menedéjog) eredő kötelezettségekre. Ezért előzetes döntéshozatal céljából több kérdést terjesztett a Bíróság elé.

A Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) emellett kérte az ügy sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás keretében való elbírálását. E célból többek között a szíriai fegyveres konfliktus drámai helyzetére, a felperesek gyermekeinek alacsony életkorára, ez utóbbiak különösen sebezhető profiljára, ami az ortodox keresztény közösséghez való tartozásukból ered, és azon körülményre hivatkozott, hogy kivételes sürgősségi – felfüggesztésre irányuló – eljárásban fordultak hozzá. E tekintetben pontosította, hogy ezen előzetes döntéshozatalra utalásnak az volt a hatása, hogy felfüggesztette az alapeljárást (30. és 31. pont).

A Bíróság helyt adott a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek. Ennek keretében hangsúlyozta, hogy nem volt vitás, hogy legalábbis a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazása iránti kérelem vizsgálatának időpontjában a felperesek embertelen vagy megalázó bánásmód valós veszélyének voltak kitéve. Márpedig a Bíróság szerint ez a körülmény olyan sürgősségi elemnek tekintendő, ami indokolja a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását (33. pont).

²⁵ Ezt az ítéletet a 2017. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 42. oldalán.

²⁶ A 2013. június 26-i 610/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2013. L 182., 1. o.) módosított, a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex) szóló, 2009. július 13-i 810/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009. L 243., 1. o.).

2018. szeptember 27-i FR végzés (C-422/18 PPU, nem tették közzé, EU:C:2018:784)

Egy nigériai állampolgár menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Olaszországban. Ennek alátámasztása érdekében arra hivatkozott, hogy kénytelen volt elhagyni származási országát, miután a nemzeti hatóságoknak tudomására jutott homoszexuális kapcsolata, és ezért fennállt a letartóztatásának és fogva tartásának veszélye. A menedékjog iránti kérelmének hatáskörrel rendelkező hatóság általi elutasítását és ezen elutasító határozatnak a Tribunale di Milano (milánói bíróság, Olaszország) általi helybenhagyását követően a nigériai állampolgár egyrészt felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, másrészt pedig ideiglenes intézkedések elrendelését kérte a Tribunale di Milanótól (milánói bíróság) az e bíróság által hozott határozat végrehajtásának felfüggesztése érdekében. Márpedig a nemzeti szabályozás²⁷ értelmében e bíróságnak a felfüggesztés iránti ilyen kérelmet a határozatával szemben benyújtott felülvizsgálati kérelemben felhozott jogalapok megalapozottságának vizsgálata alapján kell elbírálnia, nem pedig annak értékelése alapján, hogy e határozat végrehajtása folytán fennáll-e az e kérelmezőnek okozott súlyos és helyrehozhatatlan kár kockázata.

A Tribunale di Milano (milánói bíróság) arról kérdezte a Bíróságot, hogy e nemzeti szabályozás összeegyeztethető-e a 2013/32 irányelvnek²⁸ a Charta hatékony jogorvoslathoz való jogot biztosító 47. cikkével összefüggésben értelmezett rendelkezéseivel.

E bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását. E tekintetben rámutatott arra, hogy a felperes köteles volt haladéktalanul elhagyni Olaszország területét, és bármelyik pillanatban sor kerülhetett a Nigériába való kitoloncolására, ahol ki lenne téve a halálbüntetés, a kínzás és más embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés komoly veszélyének. Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozta, hogy a feltett kérdésre a Bíróság által adott válasz meghatározó lehet annak eldöntésében, hogy a felperes Olaszország területén maradhat-e a felülvizsgálati kérelme elbírálásáig (24. és 25. pont). Ebben az összefüggésben a Bíróság rámutatott arra, hogy nem volt kizárható, hogy a felperest a rendes előzetes döntéshozatali eljárás befejezése előtt kitoloncolják Nigériába, ezért úgy határozott, hogy helyt ad a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelemnek (27. pont).

2018. október 17-i UD ítélet (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835)

Egy brit állampolgárral kötött házasságát követően egy bangladesi állampolgár vízumot kapott, amely lehetővé tette számára az Egyesült Királyságban való letelepedést. Ezt követően a házaspár Bangladesbe utazott a bangladesi állampolgár terhességének idejére. Lányuk Bangladesben született, és soha nem tartózkodott az Egyesült Királyságban, ahova az apa egyedül tért vissza. Az anya állításai szerint – amelyeket az apa vitat – ez utóbbi család módon rávette arra, hogy egy harmadik országban szülje meg a gyermekét, és ezt követően őt arra

27

A 2017. április 13-i 46. sz. törvénnyel módosított és törvénné alakított 2017. február 17-i decreto-legge n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonche' per il contrasto dell'immigrazione illegale (a nemzetközi védelemmel kapcsolatos eljárások felgyorsítására és az illegális bevándorlással szembeni küzdelemre vonatkozó sürgős rendelkezések megállapításáról szóló 13. sz. törvényrendelet, a GURI 2017. február 17-i 40. száma) módosított 2008. január 25-i Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato (a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló 2005/85/EK irányelv végrehajtásáról szóló 25. sz. törvényrendelet, a GURI 2008. február 16-i 40. száma).

28 A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2016. L 198., 50 o.).

kényszerítette, hogy a gyermekkel továbbra is ezen országban maradjon, ahol nincs gáz, villany, tiszta víz, semmilyen jövedelmet nem kap, és a közösség megbélyegzi őt. Az anya ezért keresetet indított a High Court of Justice (England & Wales), Family Division (felsőbbíróság [Anglia és Wales], családjogi kollégium, Egyesült Királyság) előtt annak érdekében, hogy a gyermeket e bíróság védelme alá helyezték, és elrendeljék az Egyesült Királyságba való visszatérésüket.

E bíróság szerint először is azt kellett eldönteni, hogy rendelkezik-e joghatósággal a gyermekre vonatkozóan határozatot hozni, ami azon kérdés eldöntésével jár együtt, hogy a gyermek úgy tekintendő-e, mint aki a 2201/2003 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében vett szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik az Egyesült Királyságban, jóllehet még soha nem járt e tagállamban. Az említett bíróság ezenfelül arra keresi a választ, hogy az ügy körülményei, különösen az apa magatartása és az anya, illetve a gyermek alapvető jogainak megsértése hatással van-e a „szokásos tartózkodási hely” e fogalmára.

Az előterjesztő bíróság emellett kérte a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazását, amely kérelemnek a Bíróság helyt adott. E tekintetben a Bíróság rámutatott arra, hogy amennyiben bizonyítást nyer, hogy az apa valóban kényszerítette az anyát, a gyermek testi-lelki egészsége nagy fokú veszélynek van kitéve. A gyermekre vonatkozó bírósági határozatok meghozatalának bármely késedelmé a fennálló helyzet meghosszabbodását jelentené, és így komoly, sőt helyrehozhatatlan kárt okozhatna a gyermek fejlődésében. A Bíróság ezt követően rámutatott arra, hogy az Egyesült Királyságba történő esetleges visszatérés esetén ez a késedelem azt a kockázatot is magában hordozná, hogy sérül a gyermeknek az új családi és társadalmi környezetébe való beilleszkedése. Végül a Bíróság hangsúlyozta, hogy nagyon kicsi (az előzetes döntéshozatalra utaló határozat meghozatalának időpontjában tizennégy hónapos) gyermekről van szó, aki ezért a fejlődése szempontjából különösen érzékeny szakaszban van (26. és 27. pont).

II. A gyorsított eljárás

1. A gyorsított eljárás alkalmazását igazoló indokok

1.1. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben értelmezni kért terület jellege és érzékenysége

2008. február 22-i Kozłowski végzés (C-66/08, nem tették közzé, EU:C:2008:116)²⁹

Az alapügy egy lengyel állampolgárra vonatkozott, aki több éve – jóllehet nem folyamatosan és valószínűleg jogellenesen – Németországban tartózkodott, ahol az eljárás időpontjában éppen a börtönbüntetését töltötte. Ezen állampolgárra vonatkozóan egy lengyel bíróság európai elfogatóparancsot bocsátott ki a korábban vele szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából. Ebben az összefüggésben az Oberlandesgericht Stuttgart (stuttgarti regionális felsőbbíróság, Németország), amelynek az érintett személy lengyel igazságügyi

²⁹ A 2008. július 17-i Kozłowski ítéletet (C-66/08, EU:C:2008:437) a 2008. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 55. oldalán.

hatóságok részére történő átadásáról kellett határoznia, a 2002/584 kerethatározat 4. cikkének 6. pontjában szereplő, tartózkodási helyre vagy lakóhelyre vonatkozó feltétel értelmezésével kapcsolatos kérdést vetett fel. E rendelkezés ugyanis az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető okaként rendelkezik arról, ha a keresett személy „a végrehajtó tagállamban tartózkodik, vagy annak állampolgára vagy lakosa”, és ez az állam vállalja a külföldi büntetés végrehajtását.

Az Oberlandesgericht Stuttgart (stuttgarti regionális felsőbbíróság) egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utalás sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárásban való elbírálására kérte a Bíróságot azon okból kifolyólag, hogy az érintett személy Németország területén való fogva tartása hamarosan megszűnik, és emellett előfordulhat, hogy idő előtt szabadon bocsátják.

A Bíróság elnöke, miután megállapította, hogy a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás – amely ebben az ügyben nem volt alkalmazható – iránti kérelmet gyorsított eljárás³⁰ iránti kérelemnek kell tekinteni, rámutatott arra, hogy ezen ügy az európai jogalkotó egyik érzékeny tevékenységi területére vonatkozó és az európai elfogatóparancs működésének központi elemeit érintő értelmezési problémákat vet fel, amelyek tekintetében a Bíróságnak most először kell nyilatkoznia. A kért értelmezés ugyanis általános következményekkel járhat mind az európai elfogatóparancs keretében együttműködni hivatott hatóságok, mind pedig a bizonytalan helyzetben lévő keresett személyek jogaira nézve. Emellett a Bíróság elnöke úgy ítélte meg, hogy a gyors válasz révén a végrehajtó igazságügyi hatóság a lehető legjobb feltételek mellett határozhatja a hozzá intézett, átadás iránti megkeresésről, és így minél hamarabb eleget tehetne a 2002/584 kerethatározatból eredő kötelezettségeinek (11. és 12. pont). A Bíróság elnöke ezért az ügy gyorsított eljárásban való elbírálása mellett döntött.

1.2. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező jogbizonytalanság különös súlyossága

2012. október 4-i Pringle végzés (C-370/12, nem tették közzé, EU:C:2012:620)³¹

Ez az ügy az európai stabilizációs mechanizmus (ESM) azt követő létrehozásának összefüggésébe illeszkedik, hogy a pénzügyi válság 2010-ben elérte az euróövezetet. E nemzetközi pénzügyi intézménynek ugyanis az a célja, hogy pénzügyi forrásokat mozgósítson, és stabilitási támogatást nyújtson a súlyos finanszírozási zavarokkal küzdő, illetve ilyen zavarok veszélyének kitett tagállamok számára. Ebben az ügyben egy ír parlamenti képviselő keresetet indított az ír kormány ellen. A 2011/199 határozat³² érvénytelenségére hivatkozott, és egyébiránt azt állította, hogy Írország – az európai stabilitási mechanizmus létrehozásáról szóló, 2012.

30 Lásd fentebb: a jelen tájékoztató „A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás” című I. részének „1.1. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazási köre” című szakasza.

31 A 2012. november 27-i Pringle ítéletet (C-370/12, EU:C:2012:756) a 2012. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 50. és 51. oldalán.

32 Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 136. cikkének módosításáról azon tagállamok stabilizációs mechanizmusa tekintetében, amelyek hivatalos pénzneme az euró című, 2011. március 25-i 2011/199/EU európai tanácsi határozat (HL 2011. L 91., 1. o.; helyesbítések: HL 2011. L 220., 24. o.; HL 2011. L 303., 49. o.).

február 2-án³³ kötött szerződés ratifikálásával, jóváhagyásával vagy elfogadásával – az Európai Unió alapját képező Szerződésekkel összeegyeztethetetlen kötelezettségeket vállalna.

Ebben az összefüggésben a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) a Bírósághoz fordult, és kérte a gyorsított eljárás alkalmazását arra hivatkozva, hogy az ESM-Szerződés Írország általi, megfelelő időben történő ratifikációja kiemelt fontosságú volt az európai stabilizációs mechanizmus más tagjai – különösen a pénzügyi támogatást igénylő tagok – számára. Bár időközben Írország az ESM-Szerződést aláíró valamennyi más tagállamhoz hasonlóan ratifikálta e szerződést, a Bíróság elnöke jelezte, hogy az ezen ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések rámutattak az e szerződés érvényességét övező bizonytalanságra. A Bíróság elnöke, hangsúlyozva a szerződés megkötését övező, a pénzügyi válsággal összefüggő rendkívüli körülményeket, úgy ítélte meg, hogy a gyorsított eljárás alkalmazása szükséges volt ahhoz, hogy minél hamarabb megszüntessék az ESM-Szerződés céljára – vagyis az euróövezet pénzügyi stabilitásának megőrzésére – sérelmes bizonytalanságot (6-8. pont).

2017. február 15-i Mengesteab végzés (C-670/16, nem tették közzé, EU:C:2017:120)³⁴ és Jafari végzés (C-646/16, nem tették közzé, EU:C:2017:138)³⁵

A Mengesteab ügyben (C-670/16) egy eritreai állampolgár menedéket kért a német hatóságoktól, amelyek menedékkérőként való jelentkezéséről szóló igazolást állítottak ki részére, tekintettel arra, hogy a német jog³⁶ e tekintetben különbséget tesz a menedékkérésben megnyilvánuló, és az ilyen igazolás kiállításának alapjául szolgáló eljárási cselekmény és a hivatalos menedékjog iránti kérelem benyújtása között. Amikor az érintettnek végül kilenc hónappal később módja volt e kérelem benyújtására, a német hatóságok az átvételére irányuló megkereséssel fordultak az olasz hatóságokhoz, mivel a „Dublin III” rendelet alapján az Olasz Köztársaság volt a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam. Az érintett személy menedékjog iránti kérelmét ezért elfogadhatatlanként elutasították, és elrendelték az Olaszországnak történő átadását. Az átadásról szóló e határozattal szemben benyújtott keresetet elbíráló Verwaltungsgericht Minden (mindeni közigazgatási bíróság, Németország) kérdései egyrészt a menedékkérő azon lehetőségére vonatkoztak, hogy hivatkozzon az átvétel iránti megkeresés előterjesztésére biztosított határidők lejártára, másrészt pedig e határidők számításának módjára. A „Dublin III” rendelet 21. cikkének (1) bekezdésével összhangban ugyanis a megjelölt határidők be nem tartása esetén a kérelem megvizsgálásáért való felelősség azon tagállamra száll át, amelynél a kérelmet benyújtották. A Verwaltungsgericht Minden (mindeni közigazgatási bíróság) ugyanakkor megállapította, hogy az ilyen késedelmek Németországban rendkívül gyakoriak voltak, mivel 2015 óta szokatlanul megemelkedett a menedékkérők száma.

A Jafari ügyben (C-646/16) egy afgán család tagjai átlépték a Szerbia és Horvátország közötti határt. Ezt követően a horvát hatóságok megszervezték e személyek szlovén határig történő szállítását annak érdekében, hogy segítsenek nekik más tagállamokba a célból eljutni, hogy ott

33 Az európai stabilizációs mechanizmust a 2012. február 2-án Brüsszelben (Belgium) a Belga Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, az Északi Köztársaság, Írország, a Görög Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, az Olasz Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, Málta, a Holland Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Portugál Köztársaság, a Szlovén Köztársaság, a Szlovák Köztársaság és a Finn Köztársaság között kötött szerződés hozta létre. E szerződés 2012. szeptember 27-én lépett hatályba.

34 A 2017. július 26-i Mengesteab ítéletet (C-670/16, EU:C:2017:587) a 2017. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 43. és 44. oldalán.

35 A 2017. július 26-i Jafari ítéletet (C-646/16, EU:C:2017:586) a 2017. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 45. és 46. oldalán.

36 Az Asylgesetz (a menedékjogról szóló törvény) 2008. szeptember 2-án közzétett változata (BGBl. 2008. I, 1798. o.).

nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtsanak be; a család e kérelmet Ausztriában nyújtotta be. Mivel azonban a „Dublin III” rendelet úgy rendelkezik, hogy az a tagállam a felelős, amelynek a külső határát szabálytalanul átlépték, az osztrák hatóságok az érintett személyek átvétele iránti megkereséssel fordultak a horvát hatóságokhoz. A család kérelmeit ezért elutasították, és elrendelték a Horvátországnak való átadásukat. Az e határozatokkal szemben benyújtott kereset tárgyában eljáró Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Ausztria) arról kérdezte a Bíróságot, hogy miként kell alkalmazni a „Dublin III” rendelet 12. és 13. cikkében előírt, a tartózkodásra jogosító engedélyek vagy vízumok kiadására, valamint a beutazásra és/vagy tartózkodásra vonatkozó kritériumokat.

Az előterjesztő bíróságok mindkét esetben kérték a gyorsított eljárás alkalmazását, amely kérelmeknek a Bíróság elnöke helyt adott.

E két ügyben a Bíróság elnöke először is emlékeztetett arra, hogy önmagában az a tény, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló bíróságnak a Bírósághoz fordulást követően meghozni szükséges határozata esetlegesen sok személyt vagy számos jogviszonyt érint, nem minősülhet a gyorsított eljárás alkalmazásának indokolására alkalmas rendkívüli körülménynek (2017. február 15-i Mengesteab végzés, C-670/16, nem tették közzé, EU:C:2017:120, 10. pont; Jafari végzés, C-646/16, nem tették közzé, EU:C:2017:138, 10. pont).

Hozzátette azonban, hogy e megfontolás ebben az ügyben nem lehet meghatározó jelentőségű, mivel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések által érintett ügyek száma olyannyira magas, hogy az ezen ügyek kimenetelével kapcsolatos bizonytalanság azzal a veszéllyel jár, hogy akadályozza a „Dublin III” rendelet által létrehozott rendszer működését, és következésképpen meggyengíti az európai uniós jogalkotó által az EUMSZ 78. cikk alapján létrehozott közös európai menekültügyi rendszert. Egyrészt ugyanis ezen ügyek hátteréül egy olyan, korábban nem tapasztalt helyzet szolgált, amelyet a Németországban, Ausztriában és általában az Unióban – a szóban forgó ügy körülményeihez hasonló körülmények között – benyújtott menedékkérelmek kivételesen magas száma jellemez. Másrészt ezek az ügyek az említett helyzettel közvetlenül összefüggő, a „Dublin III” rendelet által létrehozott rendszer központi elemeire vonatkozó értelmezési problémákat vetnek fel, amelyekről a Bíróságnak most először kell nyilatkoznia. A Bíróság válasza tehát általános következményekkel járhat az e rendelet alkalmazása érdekében együttműködni hivatott nemzeti hatóságokra nézve (2017. február 15-i Mengesteab végzés, C-670/16, nem tették közzé, EU:C:2017:120, 11–13. pont; Jafari végzés, C-646/16, nem tették közzé, EU:C:2017:138, 11–13. pont).

A Bíróság elnöke szerint ebből az következik, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló menedékkérelmek megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározásával kapcsolatos bizonytalanság miatt a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak nincs lehetőségük előírni az ahhoz szükséges igazgatási és költségvetési intézkedéseket, hogy az uniós jogból és az érintett tagállamok nemzetközi kötelezettségvállalásaiból fakadó követelményekkel összhangban biztosítsák e kérelmek vizsgálatát, és adott esetben a felelőségük alá tartozó menedékkérők befogadását. A válsággal összefüggő ezen kivételes helyzetben a gyorsított eljárás alkalmazása szükséges ahhoz, hogy minél hamarabb megszüntessék a Charta 18. cikkének tiszteletben tartásához hozzájáruló közös európai menekültügyi rendszer megfelelő működésére sérelmes e bizonytalanságot (2017. február 15-i Mengesteab végzés, C-670/16, nem tették közzé, EU:C:2017:120, 15. és 16. pont; Jafari végzés, C-646/16, nem tették közzé, EU:C:2017:138, 14. és 15. pont).

2017. február 28-i M.A.S. és M.B. végzés (C-42/17, nem tették közzé, EU:C:2017:168)³⁷

Két olasz bíróság alkotmányossági kérdést terjesztett a Corte costituzionale (alkotmánybíróság, Olaszország) elé, mivel a Taricco és társai ítéletben³⁸ kimondott szabály alkalmazása esetén felmerült a jogszerűség elvének az előttük folyamatban lévő büntetőeljárások keretében való esetleges megsértése. Emlékeztetőül, ebben az ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az általa azonosított két esetben a hozzáadottérték-adó (a továbbiakban: HÉA) területén elkövetett bűncselekményekre alkalmazandó olasz elévülési szabályok sérthették az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdése által a tagállamokra rótt kötelezettségeket. A Bíróság így megállapította, hogy ilyen esetekben a nemzeti bíróság feladata, hogy biztosítsa az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésének teljes érvényesülését, szükség esetén mellőzve a nemzeti jog vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását.

Az ezen ítéletben kimondott szabálynak megfelelően az olasz bíróságok ebben az ügyben úgy vélték, hogy nem kell figyelembe venniük a codice penale (olasz büntető törvénykönyv) által előírt elévülési időt, és így érdemben kell határozniuk. A Corte costituzionalénak (alkotmánybíróság) ugyanakkor kétségei voltak afelől, hogy ez a megoldás összeegyeztethető-e a bűncselekmények és büntetések törvényességének az olasz alkotmányban szereplő és e bíróság által értelmezett elvével, mivel ez az elv megköveteli, hogy a büntetőjogi rendelkezések pontosan meghatározottak legyenek, és ne legyen visszaható hatályuk.

A Corte costituzionale (alkotmánybíróság) az előzetes döntéshozatalra utalás gyorsított eljárásban való elbírálását kérte az uniós jog értelmezésével kapcsolatos, nagy fokú bizonytalansággal jellemzett helyzetre hivatkozva, amely bizonytalanság kihat a folyamatban lévő büntetőeljárásokra, és amelyet ezért sürgősen meg kell szüntetni (6. pont). E tekintetben a Bíróság elnöke rámutatott arra, hogy a rövid határidőn belüli válaszadás alkalmas e bizonytalanságok eloszlására, és a gyorsított eljárás alkalmazását indokolta az is, hogy e bizonytalanságok a nemzeti alkotmányjog és uniós jog alapvető kérdéseit érintették (8. és 9. pont).

2018. szeptember 26-i Zakład Ubezpieczeń Społecznych végzés (C-522/18, nem tették közzé, EU:C:2018:786) és 2018. november 15-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-619/18, EU:C:2018:910)

Ez a két ügy egy új lengyel törvény³⁹ uniós joggal való összeegyeztethetőségére vonatkozik. E törvény, amely 2018. április 3-án lépett hatályba, 70 évről 65 évre csökkentette a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) bírúinak nyugdíjkorhatárát, és meghatározta azon feltételeket, amelyek mellett e bírák adott esetben továbbra is betölthették a tisztségüket. E tekintetben e törvény egyrészt előírja, hogy azokra a hivatalban lévő bírásokra alkalmazandó, akiket a törvény hatálybalépése előtt neveztek ki a Sąd Najwyższyra (legfelsőbb bíróság), másrészt pedig, hogy a Lengyel Köztársaság elnöke diszkrecionális jogkörrel rendelkezik e bírák aktív szolgálatának a 65. életévük betöltését követő meghosszabbítására.

37 A 2017. december 5-i M.A.S. és M.B. ítéletet (C-42/17, EU:C:2017:936) a 2017. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 31. és 32. oldalán.

38 2015. szeptember 8-i ítélet (C-105/14, EU:C:2015:555).

39 2017. december 8-i Ustawa o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló törvény, Dz. U., 2018., 5. tétel).

A Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18) ügyben a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) rendes ítélkező testülete a határozathozatal előtt kérdéseket intézett e bíróság kibővített tanácsához. E kérdések vizsgálatának kezdeti szakaszában a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) rámutatott arra, hogy az említett törvény potenciálisan érintheti a kibővített tanács tagjaiként eljáró két bíró tisztségét. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) kibővített tanácsa ugyanakkor hangot adott e törvény uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kétségeinek, különösen, ami a jogállamiságnak, a bírák elmozdíthatatlanságának és a bírói függetlenségnek, valamint az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének az esetleges megsértését illeti. Emellett szükségesnek tartotta bizonyos kérdések Bíróság általi tisztázását, és ennek érdekében előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő. Kérte továbbá a gyorsított alkalmazását arra hivatkozva, hogy az uniós jog kért értelmezése kulcsfontosságú ahhoz, hogy e bíróság jogszerűen és a jogbiztonság elvével összhangban gyakorolhassa az igazságszolgáltatási feladatait (2018. szeptember 26-i Zakład Ubezpieczeń Społecznych végzés, C-522/18, nem tették közzé, EU:C:2018:786, 12. pont).

Ezzel párhuzamosan a Bizottság kontra Lengyelország ügyben (C-619/18) a Bizottság az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet indított a Lengyel Köztársaság ellen, mivel úgy vélte, hogy az említett törvény elfogadásával e tagállam nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből és a Charta 47. cikkéből eredő kötelezettségeit. A Bizottság emellett kérte ezen ügy gyorsított eljárásban való elbírálását, különösen az arra vonatkozó kétségeire tekintettel, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) képes-e továbbra is az összes jogalanyt megillető, független bírósághoz való fordulás alapvető jogát tiszteletben tartva ítélkezni (2018. november 15-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-619/18, EU:C:2018:910, 20. pont).

A Bíróság elnöke helyt adott e két kérelemnek, és hangsúlyozta a kérdést előterjesztő bíróság és a Bizottság részéről felmerült bizonytalanság súlyosságát, valamint rámutatott arra, hogy a rövid határidőn belüli válaszadás alkalmas e bizonytalanságok eloszlatására.

Ami a bizonytalanságok súlyosságát illeti, a Bíróság elnöke megállapította, hogy ezek az uniós jog alapvető – többek között a bírói függetlenséggel kapcsolatos – kérdéseit érintik, és e bizonytalanságok kiterjednek azon lehetséges hatásokra is, amelyeket e jog értelmezése gyakorolhat magára a lengyel legfelsőbb bíróság összetételére és működésére. E tekintetben a Bíróság elnöke egyrészt emlékeztetett arra, hogy a bírák függetlenségére vonatkozó követelmény a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, amely döntő jelentőségű a jogalanyok uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából. Másrészt a Bíróság elnöke hangsúlyozta, hogy az ezen ügyeket övező bizonytalanságok hatást gyakorolhatnak az igazságügyi együttműködés rendszerének működésére is, amelynek megtestesülése az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali eljárás, amely az európai uniós bírósági rendszer sarokköve. Elengedhetetlen ugyanis a nemzeti bíróságok és különösen a végső fokon eljáró bíróságok – mint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) – függetlensége (2018. szeptember 26-i Zakład Ubezpieczeń Społecznych végzés, C-522/18, nem tették közzé, EU:C:2018:786, 15. pont; 2018. november 15-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-619/18, EU:C:2018:910, 21., 22. és 25. pont).

Egyébiránt meg kell jegyezni, hogy a Bizottság kontra Lengyelország végzésében⁴⁰ a Bíróság elnöke a Lengyel Köztársaság azon állítására is választ adott, amely szerint a gyorsított eljárás alkalmazása hatással lenne a védelemhez való jogára. A Lengyel Köztársaság ugyanis kifogásolta, hogy az alperes tagállamnak valamennyi érvét egyetlen beadványban kell előterjesztenie, és az eljárás nem biztosít lehetőséget válasz és viszonzválasz benyújtására. Azt is előadta, hogy a Bizottság késedelmesen fordult a Bírósághoz, és e késedelem nem ellensúlyozható az eljárási jogainak ilyen módon történő korlátozásával (17. pont). A Bíróság elnöke emlékeztetett arra, hogy kétségtelen, hogy a gyorsított eljárás alkalmazása esetén a keresetlevelet és az ellenkérelmet kizárólag abban az esetben lehet válasszal és viszonzválasszal kiegészíteni, ha azt a Bíróság elnöke az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően szükségesnek tartja. Ugyanakkor azt feltételezve, hogy nem engedélyezett a válasz benyújtása, nem világos, hogy ilyen válasz, és így a keresetlevélben szereplőket kiegészítő érvek és fejtegetések hiányában, amelyekre az alperes az ellenkérelmében könnyen válaszolhatott, az említett alperes hogyan állíthatja azt, hogy a védelemhez való joga sérül azáltal, hogy nem tud viszonzválaszt benyújtani. Ezenkívül a Bíróság elnöke emlékeztetett arra, hogy a Bíróság előtti kötelezettségzegés megállapítása iránti eljárások előtt pert megelőző eljárásra kerül sor, amelynek során a feleknek lehetőségük van előadni és kidolgozni azt az érvelést, amelyet ezt követően adott esetben ki kell fejteniük a Bíróság előtt (23. és 24. pont).

2018. október 19-i Wightman és társai végzés (C-621/18, EU:C:2018:851)⁴¹

Ezen ügy előterjesztésére azt követően került sor, hogy a Prime Minister (miniszterelnök, Egyesült Királyság) az EUSZ 50. cikk alapján 2017. március 29-én bejelentette Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Unióból való kilépésre irányuló szándékát. Ebben az összefüggésben az alapeljárás felperesei, akik között szerepel a Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának parlamentje) egy tagja, a Scottish Parliament (skót parlament, Egyesült Királyság) két tagja és három európai parlamenti képviselő, bírósági felülvizsgálat iránti keresetet indítottak egy azt megállapító ítélet meghozatala érdekében, hogy az említett bejelentés visszavonható-e egyoldalúan, és ha igen, akkor mikor és hogyan.

A Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (legfelsőbb polgári bíróság, fellebbviteli kollégium, első tanács [Skócia], Egyesült Királyság), amelyhez e kereset elutasításával szemben fordultak, helyt adott az alapeljárás felpereseinek előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére irányuló kérelmének. E bíróság az elsőfokú bírósággal szemben úgy vélte, hogy nem elméleti jellegű és nem is idő előtti azt a kérdést feltenni a Bíróságnak, hogy lehetséges-e, hogy valamely tagállam az EUSZ 50. cikk (2) bekezdésében szereplő két éves időszak vége előtt egyoldalúan visszavonja az e cikk alapján tett bejelentést, és az Unió tagja maradjon. Éppen ellenkezőleg, véleménye szerint a Bíróság válasza egyértelművé teszi azon választási lehetőségeket, amelyekkel a parlamenti képviselők az e tárgyról való szavazás során rendelkezni fognak.

⁴⁰ 2018. november 15-i végzés (C-619/18, EU:C:2018:910).

⁴¹ A 2018. december 10-i Wightman és társai ítéletet (teljes ülés) (C-621/18, EU:C:2018:999) a 2018. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 13. és 14. oldalán.

A Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (legfelsőbb polgári bíróság, fellebbviteli kollégium, első tanács [Skócia]) kérte a gyorsított eljárás alkalmazását. Hangsúlyozta a kérelme abból eredő sürgősségét, hogy egyrészt e kilépési eljárásra a 2017. március 29-én kezdődő kétéves határidő vonatkozik, másrészt hogy az Egyesült Királyság parlamentjében az e tárgyban tartandó vitákat és szavazást jóval 2019. március 29. előtt kell lefolytatni.

A Bíróság elnöke úgy ítélte meg, hogy az előterjesztő bíróság olyan indokokra hivatkozik, amelyek kétségtelenül a sürgősségi határozathozatal szükségességét mutatják. E tekintetben a Bíróság elnöke emlékeztetett arra, hogy ha valamely ügy a nemzeti alkotmányjog és az uniós jog alapvető kérdéseit érintő súlyos bizonytalanságot vet fel, az ilyen ügy sajátos körülményeire figyelemmel szükségesnek bizonyulhat annak a lehető legrövidebb időn belüli elbírálása. Ezért tekintettel arra, hogy az EUSZ 50. cikk alkalmazása alapvető jelentőségű az Egyesült Királyság számára és az Unió alkotmányos rendje számára, a Bíróság elnöke szerint ezen ügy sajátos körülményei igazolják annak a lehető legrövidebb időn belüli elbírálását (10. és 11. pont).

1.3. Az alapvető jogok megsértésének veszélye

2010. július 15-i Purrucker végzés (C-296/10, nem tették közzé, EU:C:2010:446)

Az alapeljárásbeli jogvita egy német és egy spanyol állampolgár között folyt az ikergyermekeik feletti felügyeleti jog tárgyában. Nem egészen egy évvel a gyermekek születését követően a szülők különváltak, és közjegyző előtt megállapodást kötöttek, amely tartalmazza az anya azon óhaját, hogy a gyermekekkel visszatérjen a származási országába. Az anya ugyanakkor csupán az egyik gyermeket vitte magával Németországba, mivel a másik gyermeknek egészségügyi okokból ideiglenesen Spanyolországban kellett maradnia az apával. A család helyzete azóta nem változott.

A két szülő több eljárást is indított. Így Spanyolországban az apa ideiglenes intézkedések meghozatalát kérte, amelyeket el is rendeltek, jóllehet nem kizárt, hogy ezt az eljárást az ügy érdemére vonatkozó eljárásnak lehet tekinteni, amelynek tárgyát a gyermekek feletti felügyeleti jog odaítélése képezi. Az apa ezt követően az említett intézkedéseket elrendelő spanyol határozat végrehajtását kérte Németországban, amely eljárás keretében a Purrucker ítélet⁴² született. Ezzel párhuzamosan az anya Németországban az ügy érdemi elbírálására irányuló keresetet indított a két gyermek feletti felügyeleti jog odaítélése vonatkozásában, amelyet az Amtsgericht Stuttgart (stuttgarti helyi bíróság, Németország) elé utaltak.

Ez utóbbi bíróság ekkor azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy a 2201/2003 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének alkalmazása keretében, amely a perfüggőség eseteit szabályozza a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben, az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában eljáró bíróságot (ebben az ügyben a spanyol bíróságot) „azon bíróságnak” kell-e tekinteni, „amelyhez elsőként fordultak” egy másik tagállam azon bíróságával szemben, amely előtt ugyanabban a tárgyban az ügy érdemi elbírálására irányuló keresetet indítottak (ebben az esetben az Amtsgericht Stuttgart [stuttgarti helyi bíróság]).

---

42 [2010. július 15-i ítélet \(C-256/09, EU:C:2010:437\)](#). Ezt az ítéletet a 2010. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 54. oldalán.

Az Amtsgericht Stuttgart (stuttgarteri helyi bíróság) emellett a gyorsított eljárás alkalmazását kérte arra hivatkozva, hogy az azonos ügyben, de különböző tagállamokban eljáró két bíróság joghatóságával kapcsolatos vitás kérdés az eljárás időtartama ellenére mindezidáig nem mozdította elő a valódi érdemi kérdés megvizsgálását. E körülmények – véleménye szerint – a gyermekek családi kötelékeire nézve káros módon befolyásolják a felek magatartását. Már három éve ugyanis semmilyen személyes érintkezés nem volt a két gyermek, illetve az egyes gyermekek és a másik szülő között. Az Amtsgericht Stuttgart (stuttgarteri helyi bíróság) ezenfelül megállapította, hogy a gyermek német állampolgár általi gondozása – különösen az orvosi ellátása és oktatási intézménybe való beiratkozása – a gyermek jogi helyzetétől függ. A gyermek gondozására ugyanakkor a spanyol bíróság felügyeleti jog tárgyában hozott ideiglenes intézkedésének érvényességével és Németországban való elismerésével kapcsolatos kétség is hatást gyakorol. E körülményekre tekintettel, és figyelemmel a különböző eljárások miatt már eltelt időre, a Bíróság elnöke helyénvalónak tartotta, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a lehető legrövidebb időn belül választ kapjon az előterjesztett kérdésekre, ami indokolta a gyorsított eljárás alkalmazását (7–9. pont).

2011. szeptember 9-i Dereci és társai végzés (C-256/11, nem tették közzé, EU:C:2011:571)⁴³

Ebben az ügyben öt harmadik országbeli állampolgár Ausztriában szeretett volna élni az osztrák állampolgárságú és Ausztriában lakó uniós polgár családtagjaival együtt (házastárs, gyermekek vagy a szülők). Ezen uniós polgárok ugyanakkor soha nem gyakorolták a szabad mozgáshoz való jogukat. Ezenfelül e polgárok – az érintett harmadik országbeli bizonyos állampolgárokkal ellentétben – gazdaságilag nem voltak ez utóbbiakra utalva. Az öt harmadik országbeli állampolgár által benyújtott, tartózkodási engedély megadása iránti kérelmet elutasították, és négyükkel szemben kiutasítást, illetve kitoloncolást is elrendeltek.

Az ügyben eljáró Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási bíróság, Ausztria) arra a kérdésre kereste a választ, hogy a Bíróság által a Ruiz Zambrano ítéletben⁴⁴ adott útmutatások alkalmazhatók-e az alapügy felperesei közül egy vagy több személyre.

A Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási bíróság) kérte az előzetes döntéshozatal iránti kérelmének gyorsított eljárás keretében való elbírálását. E kérelem alátámasztására az alapeljárás felpereseinek többségével szemben hozott, kitoloncolást elrendelő határozatokra hivatkozott, amelyek végrehajtásuk esetén személyesen érintenék őket és a családtagjaikat. E tekintetben kifejtette, hogy legalább az egyik felperessel szemben megtagadták a rá vonatkozó, kitoloncolást elrendelő határozattal szemben benyújtott fellebbezés felfüggesztő hatályát, így az bármikor végrehajtható. E bíróság általánosságban hangsúlyozta, hogy a felperések azonnali kitoloncolással való fenyegetettsége megfosztja őket attól a lehetőségtől, hogy normális családi életet éljenek, mivel bizonytalan helyzetbe hozza őket. Egyébiránt a Verwaltungsgerichtshof (közigazgatási bíróság) rámutatott arra, hogy az osztrák közigazgatási hatóságokhoz hasonlóan jelentős számú hasonló ügyben fordulnak hozzá, és számolni kell azzal, hogy a Ruiz Zambrano ítélet⁴⁵ miatt a közeljövőben emelkedni fog az ilyen típusú ügyek száma.

⁴³ A 2011. november 15-i Dereci és társai ítéletet (C-256/11, EU:C:2011:734) a 2011. évi Éves Jelentés ismerteti e jelentés 21. oldalán.

⁴⁴ 2011. március 8-i ítélet (C-34/09, EU:C:2011:124).

⁴⁵ 2011. március 8-i ítélet (C-34/09, EU:C:2012:124, 12., 13. és 15. pont).

A Bíróság elnöke úgy határozott, hogy helyt ad a gyorsított eljárás iránti kérelemnek. Ennek keretében először is emlékeztetett arra, hogy a családi élet tiszteletben tartásához való jog a közösségi jogrend által védett alapvető jogok részét képezi, és azt a Charta 7. cikke is megerősíti. Ezt követően hangsúlyozta, hogy a Bíróság előterjesztett kérdésekre adott válasza alkalmas arra, hogy eloszlassa az alapeljárás felpereseinek helyzetét érintő bizonytalanságot, következésképpen a rövid határidőn belül történő válaszadás hozzájárul a normális családi életet akadályozó bizonytalanság mihamarabbi megszüntetéséhez (16. és 17. pont).

2014. május 6-i G. végzés (C-181/14, EU:C:2014:740)

A fent már ismertetett ezen ügyben⁴⁶ a Bíróság elutasította a kérdést előterjesztő bíróság által benyújtott, sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazása iránti kérelmet. Mindazonáltal a Bíróság elnöke úgy határozott, hogy a Bíróság ebben az ügyben hivatalból a gyorsított eljárást alkalmazza. Úgy ítélte meg ugyanis, hogy ezen eljárás alkalmazása szükséges abban az esetben, amikor a személy további fogva tartása kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésre adandó választól függ. E tekintetben többek között emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 267. cikk negyedik bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a tagállami bíróság előtt folyamatban lévő ügy valamely fogva tartott személyt érint, a Bíróság a lehető legrövidebb időn belül határoz (10. és 11. pont).

2014. június 5-i Sánchez Morcillo és Abril García végzés (C-169/14, EU:C:2014:1388)

Ebben az ügyben természetes személyek jelzálog-fedezetű kölcsönt vettek fel egy banktól, amely jelzálog az állandó lakóhelyet jelentő lakásukra vonatkozik. E kölcsön havi törlesztőrészleteinek megfizetésére vonatkozó kötelezettségük elmulasztása miatt a jelzálogjog érvényesítése iránti végrehajtási eljárást indítottak a szóban forgó ingatlanok kényszerárverése céljából. Az érintettek kifogást emeltek e végrehajtási eljárás ellen, majd e kifogás elutasítását követően fellebbezést nyújtottak be az Audiencia Provincial de Castellónhoz (castellóni tartományi bíróság, Spanyolország).

E bíróság kifejtette, hogy a spanyol polgári perrendtartás⁴⁷ – noha lehetővé teszi fellebbezés előterjesztését az adós által emelt kifogásnak helyt adó, és ezáltal a jelzálog érvényesítése iránti végrehajtási eljárást befejező határozattal szemben – nem teszi lehetővé, hogy az az adós, akinek a kifogását elutasították, fellebbezést terjesszen elő a végrehajtási eljárás folytatását elrendelő elsőfokú határozattal szemben. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság számára kétséges e nemzeti szabályzás összeegyeztethetősége a 93/13 irányelvel⁴⁸ elérni kívánt fogyasztóvédelmi célkitűzéssel, valamint a Charta 47. cikkében szereplő, hatékony

⁴⁶ Lásd fentebb, a jelen tájékoztató „A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás” című I. részének „1. A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás alkalmazási köre” című szakasza.

⁴⁷ A 2013. május 14-i ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social (a jelzálogkölcsön-adósok védelmének megerősítését, az adósság átütemezését és a szociális bérlakásokat célzó intézkedésekről szóló 1/2013. sz. törvény, a BOE 2013. május 15-i 116. száma, 36373. o.), amely módosította a 2000. január 7-i Ley de enjuiciamiento civil (polgári perrendtartás, a BOE 2000. január 8-i 7. száma, 575. o.), amely utóbbit módosította a 2013. június 28-i decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestaria y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación (a pénzügyi és költségvetési, valamint a kutatás, a fejlesztés és az innováció támogatására irányuló sürgős intézkedésekről szóló 7/2013. sz. törvényrendelet, a BOE 2013. június 29-i 155. száma, 48767. o.).

⁴⁸ A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű kiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.).

jogorvoslathoz való joggal. E tekintetben hangsúlyozta, hogy az adósok számára a fellebbezési lehetőség biztosítása annál is inkább meghatározó, hogy a szóban forgó kölcsönszerződés egyes kikötéseit a 93/13 irányelv értelmében tisztességtelennek lehet tekinteni.

Ebben az összefüggésben az Audiencia Provincial de Castellón (castellóni tartományi bíróság) a gyorsított eljárás alkalmazását kérte, hangsúlyozva, hogy a Bíróság által adandó válasz jelentős következményekkel járhat a Spanyolországban folyamatban lévő jogvitákra. A gazdasági válsággal összefüggésben ugyanis rendkívül nagyszámú természetes személyt érint a lakásukra vonatkozó jelzálog érvényesítése iránti végrehajtási eljárás. Ráadásul, ami konkrétan az alapeljárás felpereseit illeti, mivel az adósok által emelt kifogásoknak a spanyol eljárásjog szerint nincs felfüggesztő hatályuk, a lakásaik árverésen történő értékesítésére még a Bíróság határozathozatala előtt sor kerülhet (7. és 8. pont).

A Bíróság elnöke rámutatott arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból kétségtelenül kitűnik, hogy önmagában az a tény, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló bíróságnak a Bírósághoz fordulást követően meghozni szükséges határozata esetlegesen sok személyt vagy számos jogviszonyt érint, nem minősülhet a gyorsított eljárás alkalmazásának indoklására alkalmas rendkívüli körülménynek. Mindazonáltal ebben az esetben az érintett adósok számán túl az állandó lakóhelyet jelentő lakás elvesztésének veszélye a tulajdonost, valamint a családját rendkívül nehéz helyzetbe hozza. Ezt a körülményt tovább súlyosítja az a tény, hogy amennyiben kiderül, hogy a végrehajtási eljárás olyan tisztességtelen kikötéseket tartalmazó kölcsönszerződésen alapul, amelyek semmisségét a nemzeti bíróság megállapítja, akkor a szerződésre vonatkozó végrehajtási eljárás semmissége pusztán kártérítésből álló védelmet nyújtana a sérelmet szenvedett adós számára, és nem tenné lehetővé azon korábbi helyzet visszaállítását, amelyben az adós tulajdonosa volt a lakásának. E körülményekre tekintettel, és figyelembe véve, hogy a Bíróság lehető legrövidebb időn belül megadott válasza az érintett személyek esetében jelentősen csökkentheti a lakóhely elvesztésének veszélyét, a Bíróság elnöke helyt adott a gyorsított eljárás iránti kérelemnek (10–13. pont).

2016. február 1-jei Davis és társai végzés (C-698/15, nem tették közzé, EU:C:2016:70)⁴⁹

Ebben az ügyben természetes személyek vitatták azon brit szabályozás⁵⁰ jogszerűségét, amely feljogosította a Secretary of State for the Home Departmentet (belügyminiszter, Egyesült Királyság) arra, hogy kötelezze a nyilvános távközlési szolgáltatókat az elektronikus hírközlési szolgáltatásra vonatkozó – a közlések tartalmának kivételével – minden adat legfeljebb tizenkét hónapig történő megőrzésére. E személyek véleménye szerint az említett nemzeti szabályozás összeegyeztethetetlen a Charta 7. és 8. cikkével, és nem tartja tiszteletben a Digital Rights Ireland és társai ítéletben⁵¹ kimondott követelményeket, amely ügyben a Bíróság megállapította a 2006/24⁵² irányelv érvénytelenségét. Miután első fokon helyt adtak a kereseteiknek, a belügyminiszter fellebbezést nyújtott be a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)

⁴⁹ A 2016. december 21-i Tele2 Sverige és Watson és társai ítéletet (C-203/15 és C-698/15, EU:C:2016:970) a 2016. évi Éves Jelentés ismertette e jelentés 62. oldalán.

⁵⁰ Data Retention and Investigatory Powers Act 2014 (az adatmegőrzésről és a nyomozati jogkörökről szóló 2014. évi törvény).

⁵¹ 2014. április 8-i ítélet (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238).

⁵² A nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása, illetve a nyilvános hírközlő hálózatok szolgáltatása keretében előállított vagy feldolgozott [helyesen: kezelt] adatok megőrzéséről és a 2002/58/EK irányelv módosításáról szóló, 2006. március 15-i 2006/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 105., 54. o.; helyesbítés: HL 2009. L 50., 52. o.).

(fellebbviteli bíróság [Anglia és Wales] [polgári tanács], Egyesült Királyság) előtt. Az utóbbi bíróság ekkor a Digital Rights Ireland és társai ítélet⁵³ hatályára vonatkozó több kérdést terjesztett a Bíróság elé.

Ennek keretében a kérdést előterjesztő bíróság egyúttal kérte a gyorsított eljárás alkalmazását. E kérelem alátámasztása érdekében egyrészt rámutatott arra, hogy célszerű lenne egyesíteni vagy párhuzamosan kezelni ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Tele2 Sverige ügygel (C-203/15), amely ebben az időpontban folyamatban volt a Bíróság előtt. Másrészt arra hivatkozott, hogy a szóban forgó brit szabályozás várhatóan 2016. december 31-én hatályát veszti, és bizonytalanság állt fenn a Digital Rights Ireland és társai ítélet⁵⁴ hatályát illetően a tagállamok által az elektronikus hírközlésre vonatkozó adatok megőrzése terén esetlegesen hozandó jogszabályok tekintetében (9. pont).

A Bíróság elnöke, miután megállapította, hogy a szóban forgó szabályozás súlyos beavatkozást jelenthet a Charta 7. és 8. cikkében biztosított alapvető jogokba, úgy ítélte meg, hogy a rövid határidőn belül adott válasz ténylegesen alkalmas lehet azon bizonytalanságok eloszlatására, amelyek a kérdést előterjesztő bíróságban merültek fel az esetleges beavatkozásokkal és azok esetleges igazolásával kapcsolatban. Ezenfelül a Bíróság elnöke szerint az említett szabályozás időbeli hatálya is a sürgős válaszadást indokolja, figyelemmel az együttműködés szellemére, amely a tagállamok bíróságai és a Bíróság közötti kapcsolatokat jellemzi (10–12. pont). Ezen okokból kifolyólag a Bíróság elnöke úgy határozott, hogy a Bíróság ebben az ügyben a gyorsított eljárást alkalmazza.

1.4. A súlyos környezeti károk veszélye

2016. április 13-i Pesce és társai végzés (C-78/16 és C-79/16, nem tették közzé, EU:C:2016:251)⁵⁵

A *Xylella fastidiosa* baktérium elterjedésének megelőzése érdekében a Servizio Agricoltura della Regione Puglia (Puglia tartomány mezőgazdasági szolgálata, Olaszország) a mezőgazdasági területtel rendelkező több tulajdonost arra kötelezett, hogy a földjükön ültetett, a *Xylella* baktériummal fertőzöttnek minősített olajfák, valamint az ezen olajfák 100 méteres körzetén belül található valamennyi gazdanövényt vágjon ki. Az említett tulajdonosok ekkor az eltávolításról szóló határozatok megsemmisítése iránti keresetet nyújtottak be azon az alapon, hogy az e határozatok alapjául szolgáló 2015/789 végrehajtási határozat⁵⁶ ellentétes az arányosság és az elővigyázatosság elvével, továbbá hiányos az indokolása.

E körülmények között az e keresetek tárgyában eljáró Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (laziói regionális közigazgatási bíróság, Olaszország) úgy határozott, hogy ideiglenesen felfüggeszti a szóban forgó nemzeti intézkedések végrehajtását, és a 2015/789 végrehajtási határozat uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kérdést terjeszt a Bíróság elé.

53 [2014. április 8-i ítélet \(C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238\).](#)

54 [2014. április 8-i ítélet \(C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238\).](#)

55 [A 2016. június 9-i Pesce és társai ítéletet \(C-78/16 és C-79/16, EU:C:2016:428\)](#) a 2016. évi Éves Jelentés ismertette e jelentés 27. oldalán.

56 [A Xylella fastidiosa \(Wells et al.\) Unióba történő behurcolásának és Unión belüli elterjedésének megelőzését célzó intézkedésekről](#) szóló, 2015. május 18-i (EU) 2015/789 bizottsági végrehajtási határozat (HL 2015. L 125., 36. o.).

E bíróság emellett kérte az előzetes döntéshozatal iránti kérelmének gyorsított eljárásban való elbírálását. E kérelem alátámasztása érdekében hangsúlyozta a növények eltávolítására vonatkozó határozatok végrehajtásából eredő következmények súlyosságát, nem csupán az alapeljárás felperesei, hanem a tájkép, a gazdasági tevékenység, a felszín alatti vizek minősége, az agrár-élelmiszeripari lánc, valamint a közegészség szempontjából is. Hasonlóképpen, e határozatok nem minősíthetők ideiglenesnek, mivel végleges és visszafordíthatatlan hatást gyakorolnak a szóban forgó növények ökoszisztémájára (8. pont).

A Bíróság elnöke helyt adott a gyorsított eljárás iránti kérelemnek. E tekintetben megállapította, hogy egyrészt a szóban forgó növények eltávolítására vonatkozó határozatok végrehajtása felfüggesztésének a meghosszabbítása hozzájárulhat a *Xylella* baktérium Unión belüli elterjedéséhez, másrészt pedig, hogy e határozatok végrehajtása visszafordíthatatlan következményekkel járhat az ökoszisztémára nézve, és helyrehozhatatlan kárt okozhat a felpereseknek (9. pont).

2017. október 11-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-441/17, nem tették közzé, EU:C:2017:794)

A Bizottság annak megállapítását kérte a Bíróságtól, hogy a Lengyel Köztársaság nem teljesítette a 92/43 irányelvből⁵⁷ (úgynevezett „élőhelyvédelmi irányelv”) és a 2009/147 irányelvből⁵⁸ (úgynevezett „madárvédelmi irányelv”) eredő bizonyos kötelezettségeit a białowiezai erdőben („Puszcza Białowiecka”) folytatni kívánt erdőgazdálkodási műveletek miatt, amely erdő Európa legjobb állapotban megőrzött természetes erdőinek egyike, amely szerepel a világörökségi helyszíneknek az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) által készített listáján. Konkrétabban, egy káros rovar (a betűzőszú) terjedésére hivatkozva a Minister Środowiska (környezetvédelmi miniszter, Lengyelország) jóváhagyta az erdőgazdálkodási terv módosítását, amely lehetővé tette a fakitermelés növelését és azt, hogy műveleteket folytassanak olyan övezetekben, ahol korábban minden beavatkozás kizárt volt. Ebben az összefüggésben megkezdték számos fa eltávolítását.

Ebben az ügyben először is a Bíróság elnöke már helyt adott a Bizottság soron kívüli elbírálásra irányuló kérelmének. Másodsor, a Bíróság eljárási szabályzata 160. cikkének (7) bekezdése alapján az elnökhelyettes kötelezte a Lengyel Köztársaságot, hogy függesse fel a szóban forgó erdőgazdálkodási műveletek végrehajtását a Bizottság által indított ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzés kihirdetéséig⁵⁹. A Bíróság elnöke mindezek ellenére a gyorsított eljárás hivatalbóli alkalmazásáról határozott. E tekintetben megállapította, hogy a Bizottság és a Lengyel Köztársaság közötti vita rámutat a közvetlen és potenciálisan súlyos környezeti kockázatok fennállására. Egyrészt ugyanis a Lengyel Köztársaság szerint az említett erdőgazdálkodási műveletek felfüggesztésének meghosszabbítása hozzájárulhat a káros rovarok elterjedéséhez, ami alapjaiban borítaná fel a białowiezai erdő ökoszisztémáját, és ennél fogva olyan környezeti

⁵⁷ A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL 1992. L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.).

⁵⁸ A vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2010. L 20., 7. o.).

⁵⁹ Lásd alább, szintén a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „2. A kötelezettségszegés megállapítása iránti keresettel összefüggésben alkalmazott gyorsított eljárás és az ideiglenes intézkedések közötti kapcsolat” című szakasza.

kárt okozna, amely közvetlen veszélyt jelenthet az emberi életre és egészségre. Másrészt a Bizottság szerint e műveletek végrehajtása visszafordíthatatlan következményekkel járhat az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelvben szereplő természetes élőhelyekre és állatfajokra, amelyek megőrzése érdekében a Puszcza Białowieska Natura 2000 területet kijelölték. E körülmények között a Bíróság elnöke szerint az, ha a Bíróság ezen erdőgazdálkodási műveletek uniós joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban rövid határidőn belül választ ad, csökkentheti mind a műveletek felfüggesztésének meghosszabbításából, mind a végrehajtásukból eredő esetleges kockázatokat (12–14. pont).

2. A kötelezettségszegés megállapítása iránti keresettel összefüggésben alkalmazott gyorsított eljárás és az ideiglenes intézkedések közötti kapcsolat

2017. október 11-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-441/17, nem tették közzé, EU:C:2017:794)

A fent ismertetettek szerint⁶⁰ a Bizottság kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nyújtott be a Lengyel Köztársasággal szemben annak megállapítása érdekében, hogy a Lengyel Köztársaság nem teljesítette az „élőhelyvédelmi” irányelvből és a „madárvédelmi” irányelvből eredő kötelezettségeit. Ennek keretében a Bizottság az EUMSZ 279. cikk és a Bíróság eljárási szabályzata 160. cikkének (2) bekezdése alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő ideiglenes intézkedéseknek a Bíróság ügy érdemében való ítélethozataláig való elrendelése érdekében.

A Bizottság emellett a Puszcza Białowieska Natura 2000 terület élőhelyeinek, illetve e terület épsége súlyos és helyrehozhatatlan károsodásának veszélye miatt a Bíróság említett eljárási szabályzata 160. cikkének (7) bekezdése alapján még azelőtt kérte a fent hivatkozott ideiglenes intézkedések elrendelését, hogy a Lengyel Köztársaság benyújtotta volna az észrevételeit. A Bíróság elnökhelyettese e kérelemnek helyt adott, és elrendelte, hogy a Lengyel Köztársaság az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzés kihirdetéséig hagyja abba – kivéve, ha ez veszélyt jelent a közbiztonságra – a szóban forgó erdőgazdálkodási műveleteket (2017. július 27-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-441/17 R, nem tették közzé, EU:C:2017:622).

Ami az ideiglenes intézkedés iránti kérelem és a Bíróság elnöke által hivatalból alkalmazott gyorsított eljárás közötti kapcsolatot illeti, a Bíróság elnöke jelezte, hogy jöllehet a Bíróságnak folytatnia kell az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálását, ez nem változtat azon, hogy e kérelem és a gyorsított eljárás tárgya és alkalmazási feltételei nem azonosak. Márpedig ebben az esetben az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzéstől függetlenül nyilvánvaló, hogy a gyorsított eljárás alkalmazását ezen ügy jellege indokolja (az „1.4. A súlyos környezeti károk veszélye” című szakaszban fent ismertetett okokból) (15. és 16. pont).

---

60 Lásd fentebb, a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „1.4. A súlyos környezeti károk veszélye” című szakasza.

2018. november 15-i Bizottság kontra Lengyelország végzés (C-619/18, EU:C:2018:910)

A fent ismertetettek szerint⁶¹ a Bizottság kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet nyújtott be a Lengyel Köztársasággal szemben annak megállapítása érdekében, hogy e tagállam a Sąd Najwyższyról (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) szóló új törvény elfogadásával nem teljesítette az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből, valamint a Charta 47. cikkéből eredő kötelezettségeit. Ennek keretében a Bizottság az EUMSZ 279. cikk és a Bíróság eljárási szabályzata 160. cikkének (2) bekezdése alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő ideiglenes intézkedéseknek a Bíróság ügy érdemében való ítélethozataláig való elrendelése érdekében.

A Bizottság emellett a Bíróság említett eljárási szabályzata 160. cikkének (7) bekezdése alapján azt kérte, hogy a Bíróság ezen ideiglenes intézkedéseket még azelőtt rendelje el, hogy a Lengyel Köztársaság benyújtaná észrevételeit, tekintettel arra, hogy az uniós jog alkalmazásának kontextusában fennáll a hatékony bírói jogvédelem elve súlyos és helyrehozhatatlan sérülésének azonnali kockázata. A Bíróság elnökhelyettese helyt adott e kérelemnek. A Bíróság elnökhelyettese így azonnali hatállyal, az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzés kihirdetéséig arra kötelezte a Lengyel Köztársaságot, hogy először is függeszse fel a Sąd Najwyższyról (legfelsőbb bíróság) szóló törvény bizonyos rendelkezéseinek végrehajtását; másodsor tegye meg az annak biztosításához szükséges összes intézkedést, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) említett törvény által érintett bírái ugyanazon tisztségben teljesíthessenek szolgálatot, ugyanazon jogállással rendelkezzenek, ugyanazon jogok és foglalkoztatási feltételek illessék meg őket, mint amilyenekben e törvény hatálybalépésének időpontjáig részesültek; harmadszor tartózkodjon minden olyan intézkedéstől, amely a Sąd Najwyższyre (legfelsőbb bíróság) nevez ki bírákat, vagy amely e bíróság új első elnökének kinevezésére vagy az első elnök helyett az említett bíróság irányításával megbízott személy kijelölésére irányul; negyedszer havi rendszerességgel tájékoztassa a Bizottságot minden olyan intézkedésről, amelyet annak érdekében tesz, hogy eleget tegyen e végzésnek (2018. október 19-i Bizottság kontra Lengyelország végzés, C-619/18 R, nem tették közzé, EU:C:2018:852).

Ami az ideiglenes intézkedés iránti kérelem és a Bíróság elnöke által hivatalból alkalmazott gyorsított eljárás közötti kapcsolatot illeti, a Bíróság elnöke megállapította, hogy jóllehet a Bíróságnak folytatnia kell az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálását, a Bíróság elnökhelyettese a Bizottság által kért intézkedéseket fogadott el, amelyek az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzés kihirdetéséig hatályban maradnak. Következésképpen a Bíróság elnöke rámutatott arra, hogy ha a Bíróság a jövőbeni végzésben fenntartaná az e végzés meghozataláig elfogadott ideiglenes intézkedéseket, a Lengyel Köztársaságnak magának is érdekében állna, hogy az ebben az ügyben folyamatban lévő érdemi eljárást a legrövidebb időn belül befejezzék annak érdekében, hogy az említett intézkedéseket megszüntessék és véglegesen eldöntsék az ezen ügy által felvetett kérdéseket. Ezenfelül a Bíróság elnöke hangsúlyozta, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelem és a gyorsított eljárás tárgya és alkalmazási feltételei semmiképpen sem azonosak. Márpedig ebben az esetben az ideiglenes intézkedés iránti eljárást befejező végzésben meghozandó döntésektől függetlenül nyilvánvaló, hogy a gyorsított eljárás alkalmazását ezen ügy jellege indokolja (az „1.2. Az előzetes

---

61 Lásd fentebb, a jelen tájékoztató „A gyorsított eljárás” című II. részének „1.2. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező jogbizonytalanság különös súlyossága” című szakasza.

döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező jogbizonytalanság különös súlyossága” című szakaszban fent ismertetett okokból) (26–28. pont).